

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

2017 он 11 дугаар
сарын 13-ны өдөр

Дугаар ХЭГ/1721

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН Б.БАТТӨМӨР,
Ё.БААТАРБИЛЭГ, Ж.БАТЗАНДАН НАР ТАНАА

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

Шинжлэх ухаан, технологийн тухай болон Шинжлэх ухааны академийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулахтай холбогдуулан шинжлэх ухааны академийн төсөв, хөрөнгө оруулалт, төрийн байгууллагын захиалгат судалгаа, шинжилгээний ажилд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, шинжлэх ухаан, технологийн салбарт сүүлийн 5 жилд улсын төсвөөс зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, үр дүн, өгөөж, цаашид шинжлэх ухааны салбарт төрөөс баримтлах бодлогын талаар Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдад хандаж тавьсан асуулгын хариуг холбогдох байгууллагаар бэлтгүүлэн үүгээр Танд хүргүүлж байна.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Г.ЗАНДАНШАТАР

008039

**МОНГОЛ УЛСЫН
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН ЯАМ**

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Бага тойруу 44, Засгийн газрын III байр,
Утас: 26-22-27, Факс: (976-11) 32-35-89,
E-mail: info@mecss.gov.mn, http://www.mecss.gov.mn

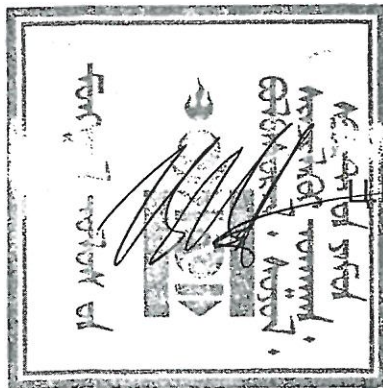
2017-11-02 № 1а/10400
танай _____-ны № ХЭГ/1629 -Т

┌ МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН ┐
└ ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ┘
ДАРГА Ш.ЗАНДАНШАТАР ТАНАА

Танаас ирүүлсэн “Асуулгын хариу бэлтгэх тухай” 2017 оны 11 дүгээр сарын 01-ний ХЭГ/1629 дугаар албан бичигтэй танилцлаа.

Улсын Их Хурлын гишүүдийн тавьсан асуулгын хариуг бэлтгэн үүгээр хүргүүлж байна.

Хавсралт: 10 хуудас

ЦОГЗОЛМАА

D:\2017\yavsanbichig

МЭДЭЭЛЭЛ

Нэг. Шинжлэх ухааны Академийн үйл ажиллагааны зардлыг урсгал зардал, эрдэм шинжилгээ, судалгаа, төсөл хөтөлбөрт зарцуулсан төсөв, хөрөнгө оруулалтын зардлын талаар

Монгол Улсын Шинжлэх ухааны Академи харъяандаа өөрийн чиг үүрэг, зорилгоо хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн Засгийн газрын тогтоолоор байгуулагдсан 10 эрдэм шинжилгээний хүрээлэнтэй үйл ажиллагаа явуулж байгаа ба эдгээр хүрээлэнд 1106 албан хаагч, түүний дотор 888 эрдэм шинжилгээний ажилтан ажиллаж байна.

Нийт эрдэм шинжилгээний ажилтны 38.3 хувь нь доктор болон түүнээс дээш эрдмийн зэрэг цолтой ажилтнууд байгаа ба 2017 онд 121 эрдэм шинжилгээний ажилтан докторантурт суралцаж байна.

Шинжлэх ухааны Академи улсын төсвөөс 2013 онд 12,794.45 сая төгрөг, 2014 онд 12,715.89 сая төгрөг, 2015 онд 11,620.30 сая төгрөг, 2016 онд 14,898.80 сая төгрөг, 2017 онд 15,112.92 сая төгрөгийн санхүүжилт тус тус авсан ба эрдэм шинжилгээний ажил, лабораторийн баазыг бэхжүүлэхэд төсвийн бус эх үүсвэрээс 2015 онд 1.37 тэрбум төгрөг, 2016 онд 1.8 тэрбум төгрөг, 2017 оны 9 дүгээр сарын 30-ны байдлаар 1.2 тэрбум төгрөгийн нэмэлт орлого олсон байна.

Нийт зардлын 80 гаруй хувийг цалин, НДШ-д, 3-4 хувийг тогтмол зардалд, 1-3 хувийг томилолт, зочны зардалд, 9-10 хувийг эрдэм шинжилгээний зардалд, 3-12 хувийг бусад үйл ажиллагааны зардалд зарцуулж байна. Энэхүү санхүүжилтээр ШУА-ийн харьяа хүрээлэнгүүд 2016 онд суурь судалгааны 75, шинжлэх ухаан технологийн 10, инновацийн 6, цөм технологийн 1, гадаадтай хамтарсан 55 төсөл хэрэгжүүлж, нийт 1995 бүтээл хэвлэн гаргасан бол 2017 оны эхний хагас жилийн байдлаар суурь судалгааны 79, шинжлэх ухаан технологийн 11, инновацийн 9, цөм технологийн 1, гадаадтай хамтарсан 23 төсөл, грант төсөл 19, гэрээт 10 ажил хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

ШУА-ийн харьяа хүрээлэнгүүдийн лаборатори, туршилтын баазуудын ихэнх нь 1970-1980-аад онд байгуулагдсанаасаа хойш доривтой засвар хийгдээгүй, орчин үеийн шаардлагаас хол хоцорсон төдийгүй тэдгээрийн 70 орчим хувь нь ердийн ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон билээ. ШУА-ийн харьяа эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгүүдэд лабораторийн багаж, төхөөрөмж худалдан авахад улсын төсвөөс 2012 онд 211.0 сая төгрөг, 2013 онд 275.4 сая төгрөг, 2014 онд 360.0 сая төгрөг, 2017 онд 150.0 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт бага байгаа ч бид судалгаа, шинжилгээнийхээ тодорхой хувийг гадаадын байгууллагуудтай хамтран төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх замаар судалгааны ажлаа тасралтгүй явуулж байна.

Шинжлэх ухааны Академийн хүрээлэнгүүдэд 2009-2017 оны хооронд 2.7 тэрбум орчим төгрөгийн их засварын хөрөнгө оруулалт хийгдсэн байна. Гэвч манай барилгуудын ихэнх нь 1970, 1980 онд баригдсан барилгууд бөгөөд барилгын дотор тал, тааз хана нь нурж, цэвэр бохир усны хоолойнууд удаан хугацаанд засвар

хийгдээгүйгээс хагарч, барилгын хана таазыг гэмтээх, мөөгөнцөр үүсэх, цахилгааны монтаж муудсанаас гал гарах аюултай байдал үүсэх зэрэг хүндрэлтэй асуудлууд үүссээр байна.

Хоёр. Төрийн байгууллага, яам агентлагуудын захиалгаар хийгдсэн болон хийгдэж буй судалгаа, шинжилгээний ажлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, үүнээс олон улсын байгууллагууд, гадаад орнуудын дагнасан болон хамтарсан санхүүжилтээр нийгдсэн судалгаа, шинжилгээний ажлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ

Шинжлэх ухаан, технологийн салбарт судалгаа боловсруулалтын ажлыг шинжлэх ухаан, технологийн төсөл хэрэгжүүлэх замаар шийдвэрлэдэг журамд шилжээд багагүй хугацаа өнгөрч байна. ШУТ-ийн төсөл хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг Засгийн газрын 2014 оны 301 дүгээр журмын хавсралтаар баталсан “Шинжлэх ухаан, технологийн төсөл хэрэгжүүлэх журам”-аар зохицуулж байна. Энэ журмаар салбар хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага, агентлаг тухайн жилд тус салбарт шинээр эхлэн хэрэгжүүлэх төслийн захиалагч байхаар зохицуулсан байдаг. Төслийн захиалагчийн эрх, үүргийг Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулиар зохицуулсан. Суурь судалгааны, инновацийн болон гадаадтай хамтарсан төслийг БСШУСЯ, захиалгат болон цөм технологийн төслийг салбарын яамд захиалан, хэрэгжүүлж үр дүнг хүлээн авч, үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх ажлыг хариуцдаг.

№	Захиалагч байгууллага	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он
1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	13	7	7	6	8	11
2	Эрүүл мэндийн яам	9	5	1	4	5	8
3	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	7	4	1	5	3	5
4	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	6	5	1	1	5	6
5	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам		1	2	3	2	3
6	Эрчим хүчний яам	1	3		1	2	2
7	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	2	1		1	1	1
8	Батлан хамгаалах яам	2				2	2
9	Сангийн яам			2			1
10	Гадаад харилцааны яам			2			
11	Барилга, хот байгуулалтын яам					1	
12	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам				1	1	1
13	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам						1
14	Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар	3					
15	Тагнуулын ерөнхий газар			1			
16	Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл		1				
	НИЙТ	43	27	17	22	30	41

Салбар яамдаас өөрийн салбарын өмнө тулгамдсан асуудал, Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан асуудлыг шийдвэрлүүлэхээр 200 орчим асуудлыг, их,

дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллага, судлаачдын хамтлаг 300 гаруй шинжлэх ухааны асуудлыг суурь судалгааны төслийн хүрээнд судлан хэрэгжүүлэхээр саналаа дэвшүүлэн ирүүлж байна. Эдгээрээс сонгон шалгаруулах замаар 100 орчмыг хэрэгжүүлж байгаа ч нэг төсөлд 1 жилд оногдох санхүүжилт 4-20 сая төгрөг байгаа нь туйлын хангалтгүй үзүүлэлт бөгөөд эрдэм шинжилгээний ажлын чанарт сөргөөр нөлөөлж байна.

2017 оноос эхлэн хэрэгжүүлж байгаа улсын захиалгат төслүүд
/захиалагч яамдаар/

№	Захиалагч яамд	Захиалсан төслийн тоо	Батлагдсан санхүүжилт /мян.төг/	Төсөвлөсөн		
				2017 онд	2018 онд	2019 онд
1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	11	1,085,800.0	100,500.0	565,300.00	420,000.00
2	Эрүүл мэндийн яам	8	740,000.0	72,500.0	472,500.00	195,000.00
3	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	5	378,500.0	37,000.0	236,500.00	105,000.00
4	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	6	401,500.0	55,500.00	282,000.00	64,000.00
5	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	3	253,000.0	23,500.00	142,500.00	87,000.00
6	Эрчим хүчний яам	2	153,700.0	13,500.00	111,200.00	29,000.00
7	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	1	77,300.0	10,000.00	33,650.00	33,650.00
8	Батлан хамгаалах яам	2	70,000.0	9,000.00	61,000.00	
9	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	1	65,000.0	5,000.00	60,000.00	
10	Сангийн яам	1	80,000.0	8,500.00	71,500.00	
11	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	1	23,800.0	5,000.00	18,800.00	
	НИЙТ	41	3,328,600.0	340,000.0	2,054,950.0	933,650.0

Сүүлийн жилүүдэд шинжлэх ухаан, технологи, инновацийг хөгжүүлэх бодлогын баримт бичгүүд батлагдсантай холбогдон эрдэм шинжилгээ, туршилт, зохион бүтээх ажлын төрөл олширч байна. 2008 онд Засгийн газрын 306 тогтоолоор батлагдсан Монгол улсад үндэсний инновацийн тогтолцоог хөгжүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд 2009 оноос эхлэн инновацийн буюу технологийн туршилт-зүгшрүүлэлтийн төслийг эхлүүлсэн бөгөөд 100 гаруй төсөл хэрэгжиж байна. Үүнээс 32 гарааны компани үүсэн байгуулагдаж, инноваци, өндөр технологийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байна. Инновацийн төсөл хэрэгжүүлэхээр их сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэнээс жил бүр 200 гаруй төслийн санал ирүүлж байна.

Засгийн газрын 2015 оны 368 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын шинжлэх ухаан, технологийг хөгжүүлэх тэргүүлэх чиглэл, цөм технологийн жагсаалтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд цөм технологийн төслийг хэрэгжүүлж эхэлсэн билээ. Тэргүүлэх чиглэл, цөм технологийн хүрээнд 18 технологийн бааз суурийг бий болгон хөгжүүлэх зорилт тавигдсан бөгөөд чиглэл бүрийн хүрээнд доод тал нь 2 технологи боловсруулах төсөл хэрэгжүүлнэ гэж үзвэл 36 томоохон хэмжээний төсөл хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна. Өнгөрсөн хугацаанд цөм технологийн төслүүдээс

уламжлалт анагаахын эм бэлдмэл үйлдвэрлэх, хорт хавдар, зүрхний шигдээсийг эмчлэх арга технологи боловсруулах, таримал ургамал, ойн, бэлчээрийн хортонтой тэмцэх төслүүд амжилттай хэрэгжиж байна. Дээр дурдсан 18 цөм технологийн төслийг ээлж дараагаар эхлүүлэхэд жил бүр 5-9 тэрбум төгрөг шаардагдаж байгаа.

2012-2017 онд хэрэгжүүлсэн судалгаа боловсруулалтын ажлууд

/төслийн төрөл, хэрэгжүүлсэн оноор/

№	Судалгаа боловсруулалтын ажлын төрөл	Төслийн тоо					
		2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он
1	Суурь судалгааны төсөл	145	141	135	158	161	181
2	Захиалгат төсөл	116	112	74	40	32	94
3	Инновацийн төсөл	44	73	76	76	66	79
4	Цөм технологи	9	10	12	7	7	4
5	Гадаадтай хамтарсан төсөл	71	73	70	65	50	77
6	Докторын дараах судалгааны инновацийн тэтгэлэг	16	16	6	20	20	21
7	ШУА-ийн грант	13	24	19	16	18	43
8	Залуу судлаачдын грант	10	12	12	12	12	-
9	НИЙТ	424	461	404	394	366	499

ШУТ-ИЙН САЛБАРТ СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСЛҮҮД

Д/д	Төслийн төрөл	2012 он		2013 он		2014 он		2015 он		2016 он		2017 он			
		Тоо	санхүүжилт /сая.төг/	Тоо	санхүүжилт /сая.төг/	Тоо	санхүүжилт /сая.төг/	Тоо	санхүүжилт /сая.төг/	Тоо	санхүүжилт /сая.төг/	Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл	
												Тоо	санхүүжилт /сая.төг/		
1	Суурь судалгааны төсөл	145	1,727.70	141	1,807.70	137	1,622.90	158	1796.9	162	2,053.70	181	1,745.52	164	1,705.02
2	Улсын захиалгат төсөл	116	3,003.60	112	2,934.20	75	2,257.40	40	2309.4	68	2,183.10	94	2,706.24	73	2,624.74
3	Инновацийн төсөл	44	1,774.00	73	1,873.40	86	2,408.50	76	2162	74	2,131.50	79	2,171.90	67	2,156.90
4	ШУА-ны грант	13	46.8	24	75.6	14	64.0	12	63.3	16	64.00	43	128.00	43	119.50
5	Залуу судлаачийн грант	10	20.00	12	48.00	12	48.70	12	48	12	48.00	0	56.00	0	-
6	Цөм технологи	9	1,261.70	10	1,119.20	7	817.70	7	981.3	13	1,010.00	4	1,182.84	4	982.84
7	Гадаадтай хамтарсан төсөл	71	564.70	73	555.10	67	608.50	65	659.4	67	679.10	77	1,318.00	75	655.60
8	Докторын дараахи инноваци	16	84.50	16	70.00	20	100.00			20	99.50	21	99.50	21	99.50
9	Төвлөрсөн арга хэмжээ		697.80		669.60		465.40		817.8		959.50		887.00		377.00
	Нийт дүн	424	9,180.8	461	9,152.8	418	8,393.1	370	8,838.1	432	9,228.4	499	10,295.0	447	8,721.10

Гурав. Шинжлэх ухаан, технологийн салбарт сүүлийн 5 жилд /2012-2017/ улсын төсвөөс зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ /жил жилээр/, түүний ДНБ-д эзлэх хувь, үр дүн, өгөөж, цаашид шинжлэх ухааны салбарт төрөөс баримтлах бодлогын талаар

Монгол Улсын хэмжээнд дотоодын нийт бүтээгдэхүүн сүүлийн жилүүдэд өсөн нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байгаа ч шинжлэх ухааны салбарт улсын төсвөөс зарцуулж буй хөрөнгийн Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь хэмжээ сүүлийн жилүүдэд буурах хандлагатай байна.

Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын улсын төсвийн зардал /сая. төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	2012	2013	2014	2015	2016	2017 тодотгосон төсөв
Шинжлэх ухааны нийт зардал	29,003.5	35,506.7	35,415.1	28,559.7	32,985.0	32,846.4
Урсгал зардал	26,342.6	27,596.6	30,287.8	26,662.2	29,864.3	31,570.4
Хөрөнгө оруулалт	2,660.8	7,910.1	5,127.3	1,897.5	3,120.6	1,276.0
ДНБ-д эзлэх хувь	0.21%	0.20%	0.17%	0.12%	0.14%	0.12%
Улсын төсвийн орлогод эзлэх хувь	0.6%	0.5%	0.5%	0.5%	0.6%	0.5%
ДНБ	13,944,238.10	17,648,600.00	20,503,102.40	23,166,779.1	27,589,797.7	27,438,000.0
Улсын төсвийн орлого	4,975,828.40	7,258,092.40	6,894,805.00	5,348,220.8	6,989,857.6	6,537,109.3

Олон улсын жишиг үнэлгээгээр шинжлэх ухаан, технологийн салбарт зарцуулж хөрөнгийн хэмжээ ДНБ-ний 0.4 хувиас бага бол тухайн орны хувьд шинжлэх ухаан нь нийгэм, соёлын үзэгдлийн төдий байр суурьтай, 0.8 хувьд хүрч байвал нийгэм эдийн засгийн хөгжилд нөлөөлж эхлэх хэмжээний, 1.5 орчим бол тухайн орны хөгжилд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй гэж үздэг билээ. Бид ДНБ-д эзлэх ШУТ-ийн зардлын хувь хэмээгээр Ази тивийн дунджаас 10 дахин, Америк тивийнхээс 12 дахин доогуур байна.

Сүүлийн жилүүдэд шинжлэх ухаан, технологийн салбарт дорвитой хөрөнгө оруулалт хийгдээгүйгээс төрийн өмчийн эрдэм шинжилгээний байгууллагуудад ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмж хуучирч, шаардлага хангахгүй түвшинд хүрч байна.

Эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын лабораторийн багаж, тоног төхөөрмжийн хөрөнгө оруулалтад 2011 онд 150 сая, 2012 онд 800 сая, 2013 онд 1 тэрбум 900 сая, 2014 онд 1 тэрбум 900 сая, 2017 онд 1 тэрбум төгрөг зарцуулсан. Барилгын их засварт 2011 онд 500 сая, 2012 онд 500 сая, 2013 онд 500 сая, 2014 онд 1 тэрбум 900 сая, 2017 онд 870 сая төгрөг тус тус зарцуулсан.

Шинээр улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Хими, химийн технологийн хүрээлэнгийн “Биологийн идэвхитэй бэлдмэлийн туршилт үйлдвэрлэлийн цех, Физик, технологийн хүрээлэнгийн “Шинжлэх ухааны судалгааны лаборатори, Мал эмнэлгийн хүрээлэнгийн барилгыг барьж 2017 онд ашиглалтад оруулах гэж байна. Эдгээр

лабораториудыг зориулалтын багаж, тоног төхөөрөмжөөр тоноглоход 12 тэрбум төгрөг шаардлагатай.

Судалгаа боловсруулалтын ажил: Өнөөдрийн байдлаар улсын хэмжээнд 499 шинжлэх ухаан, технологийн төсөл хэрэгжиж байна. Үүнээс, суурь судалгааны 181, улсын захиалгат 94, цөм технологийн 4, гадаадтай хамтарсан 77, инновацийн 79, докторын дараах 21, ШУА-ийн грант 43.

2017 оны байдлаар Шинжлэх ухаан, технологийн сангийн төсөв 29,4 тэрбум төгрөг, эрдэм шинжилгээний ажлын зардал 10,3 тэрбум төгрөг байна. Олон улсын жишигт шинжлэх ухааны нийт санхүүжилтийн 20%-г цалинд зарцуулж, 80%-г эрдэм шинжилгээ судалгааны ажилд зарцуулдаг практик туршлага байдаг бол манай улсын хувьд эсрэгээрээ 65%-ийг цалин, тогтмол зардалд, үлдсэн 35%-ийг нь эрдэм шинжилгээний ажилд зарцуулж байна.

Судалгаа боловсруулалтын ажлын гүйцэтгэлээс жилд дунджаар дараах үр дүнг захиалагч, хэрэглэгчдэд хүлээлгэн өгч байна. Эдгээр үзүүлэлт нь хөгжингүй орнуудын шинжлэх ухааны үзүүлэлттэй харьцуулахад төдийлэн өндөр биш боловч зарцуулсан хөрөнгийн хувьд чамлахааргүй үр дүн гэж үзэж болно.

Судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүн

Үр дүнгийн нэр, төрөл	2012	2013	2014	2015	2016
Хэрэглэгч, захиалагчид хүлээлгэн өгсөн үр дүн	806	885	2 089	931	764
- Технологи	53	78	160	78	32
- Биет бүтээгдэхүүн, бүтээгдэхүүний загвар	153	137	1 294	103	58
- Зураг, каталог, ТЭЗҮ	135	156	119	165	674
- Аргачлал, заавар, зөвлөмж	165	271	237	317	
- Жор, үнэлгээ	66	41	32	15	
- Стандарт	130	94	160	124	
- Бусад	104	108	87	129	
Нийт хэвлүүлсэн бүтээл /ном, нэг сэдэв бүтээл, өгүүлэл/	9 243	10 445	8 686	9735	6322

	2012	2013	2014	2015	2016
Шинэ бүтээлийн патент	38	33	46	34	32
Ашигтай загварын гэрчилгээ	20	35	20	29	25
НИЙТ	58	68	76	73	57

Монголын эрдэмтдийн бүтээл гадаад ертөнцөд танигдах хүрээ нь тэлж гадаадад хэвлүүлж буй бүтээлийн тоо жилээс жилд тогтмол өссөөр байна. Сүүлийн 10 гаруй жилийн дотор Монголын эрдэмтдийн гадаадад хэвлүүлж буй бүтээлийн тоо 3.8 дахин өссөн төдийгүй жилийн дундаж өсөлт нь **14 хувь** байна.

Скопуст /Scopus/ бүртгэлтэй мэргэжлийн сэтгүүлүүдэд хэвлүүлж буй бүтээлийнхээ тоогоор Монгол Улс Азийн эхний 20 улсын тоонд багтаж байгаа бөгөөд манай эрдэмтдийн бүтээлээс 33.0 мянга гаруй удаа ишлэл хийгдээд байна.

Төрөөс шинжлэх ухаан, технологийн талаар баримтлах бодлогын төслийн талаар:

Төрөөс шинжлэх ухаан, технологийн талаар баримтлах бодлогыг цаг үеийн шаардлага, улс орны нийгэм, эдийн засгийн болон шинжлэх ухаан, технологийн хөгжлийн түвшин, ирээдүйн хандлагад нийцүүлэн боловсруулж, Засгийн газрын 2017 оны 9 дүгээр сарын 22-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулсан.

1998 оны бодлогод шилжилтийн эдийн засгийн дараах үед шинжлэх ухаан, технологийн салбарын нөөц, чадавхийг хадгалах замаар зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжүүлэхийг зорьж байсан бол энэхүү шинэчилсэн найруулгад шинжлэх ухаан, технологийн салбарт нэгэнт бий болсон оюуны болон материаллаг нөөцийг бүрэн ашиглах, шинжлэх ухаан, технологийн бүтээлч, цогц үйл ажиллагааг хангах зорилтыг дэвшүүлсэн болно. Монгол Улсын тогтвортой хөгжил, аюулгүй байдлыг хангах, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, мэдлэгт суурилсан эдийн засгийн салбаруудыг өргөжүүлэн хөгжүүлэхэд шинжлэх ухааны үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх зорилтыг дэвшүүлсэн.

Бодлогын төсөлд дараах зорилтуудыг дэвшүүлсэн болно:

Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын бүтэц, зохион байгуулалт, менежментийг боловсронгуй болгосноор олон улсын жишигт нийцсэн, өрсөлдөх чадвартай салбар болон хөгжих боломж бүрдэнэ гэж үзсэн. Салбарын бүтцийг салбар дундын хамтын ажиллагааг дэмжсэн байх, хөрөнгө хүчийг төвлөрүүлэх чиглэлээр шинэчилэн зохион байгуулах, зорилтот судалгааны чиглэлүүдийг тодорхойлж үндсэн судалгааны ажлуудыг гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн.

Судалгаа боловсруулалтын ажлыг олон улсын жишигт нийцүүлэн хөгжүүлж, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх үр нөлөө, өрсөлдөх чадварыг эрс дээшлүүлэх зорилтыг дэвшүүлсэн.

Санхүүгийн механизмыг сайжруулах, олон эх үүсвэртэй болгох, төсвийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтыг улс орны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн зорилттой уялдуулан төлөвлөж, нэмэгдүүлж байх зорилтыг дэвшүүлсэн.

Эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын санхүүгийн бие даасан байдлыг хангах, үндсэн үйл ажиллагааныхаа хүрээнд нэмэлт орлого олох, захиран зарцуулах санхүүгийн эрх чөлөөг өргөтгөх бодлого баримталсан.

Шинжлэх ухаан, технологийн парк, хотхон, дэд бүтцийг байгуулах, технологийн бирж, нэгдсэн мэдээллийн сан, лабораторийн орчинг өнөөгийн шаардлага, салбарын хэтийн төлөв, олон улсын чиг хандлагад нийцсэн байхаар байгуулах, сайжруулахаар төлөвлөсөн.

Энэхүү бодлогыг хэрэгжүүлснээр 2020, 2025 он гэхэд Монгол Улсын шинжлэх ухаан, технологийн салбарын хөгжлийг дараах шатанд хүргэнэ:

Д/д	Бодлогын зорилт	Шалгуур үзүүлэлт	2017 суурь он	2020 он	2025 он
1.	Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын бүтэц, зохион байгуулалт, менежментийг боловсронгуй болгоно.	Салбарын бүтэц, зохион байгуулалт, менежментийг сайжруулах хууль, эрх зүйн орчинг бүрдүүлэн төлөвшүүлсэн байна.		+	
2.	Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэхэд төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ.	Судалгаа боловсруулалтын ажилд зарцуулсан зардлын гадаад эх үүсвэрийн хэмжээ /тэр.төг/	2.0	4.0	10.0
		Гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд байгуулсан судалгааны лаборатори, туршилтын баазын тоо	4	10	15
3.	Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын санхүүжилтийн тогтолцоог боловсронгуй болгож, дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд шинжлэх ухаан, технологийн салбарын төсвийн санхүүжилтийн эзлэх хувийг үе шаттайгаар тогтвортой нэмэгдүүлнэ.	Судалгаа боловсруулалтын ажилд Засгийн газраас зарцуулах санхүүжилтийн Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хэмжээ /хувиар/	0.12	0.5	1.0
		Судалгаа боловсруулалтын ажилд төсвийн бус эх үүсвэртэй санхүүжилтийн эзлэх хувь хэмжээ /хувиар/	0.3	1.0	1.5
4.	Шинжлэх ухаан, технологийн хүний нөөцийг тогтвортой хөгжүүлэх, эрдэм шинжилгээний ажилтны тоог нэмэгдүүлэх бодлого баримтална.	Арван мянган хүнд ноогдох эрдэм шинжилгээний ажилтны тоо	5	10	15
		Эрдмийн зэрэгтэй үндсэн судлаачдын нийт ажиллагчдад эзлэх хувь	23	30	40
5.	Шинжлэх ухаан, технологийн салбарт олон улсын жишигт нийцсэн барилга, байгууламж, лабораторийн орчин, нөхцөл бүхий дэд бүтцийг бий болгоно.	Шинжлэх ухааны парк байгуулах бүтээн байгуулалт /хувиар/	-	50	100
		Эрдэм шинжилгээний тоног төхөөрөмжийн паркийн шинэчлэлт /хувиар/	-	40	80

6.	Судалгаа боловсруулалтын ажлыг олон улсын жишигт нийцүүлэн хөгжүүлж, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх үр нөлөө, өрсөлдөх чадварыг эрс дээшлүүлнэ.	Нэг жилд хэвлүүлсэн нийт бүтээлийн тоо	10000	20000	30000
		Нэг сая хүнд оногдох эрдэм шинжилгээний өгүүлэл тоо	57	150	301
		Хэвлүүлсэн нийт бүтээлд гадаадад хэвлүүлсэн бүтээлийн эзлэх хэмжээ /хувиар/	21	25	30
		Гадаадын нэр хүндтэй сэтгүүлд хэвлүүлсэн өгүүллийн тоо	65	130	260
		Шинэ бүтээлийн гэрчилгээ авсан бүтээлийн тоо	50	200	500
		Нэг зуун судлаачид оногдох патентын тоо	5	10	15
		Эрдэм шинжилгээний байгууллагын дэргэд байгуулсан гарааны компани /технологи, бүтээгдэхүүн/	32	100	250

Төрөөс шинжлэх ухаан, технологийн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлснээр шинжлэх ухаан, технологийн салбарт нэгэнт бий болсон оюуны болон материаллаг нөөцийг бүрэн ашиглах, шинжлэх ухаан, технологийн бүтээлч, цогц үйл ажиллагааг хангах боломж бүрдэж, шинжлэх ухаан, технологийн салбар нь зах зээлийн хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц өрсөлдөх чадвартай болж, хөгжлийн шинэ шатанд дэвшинэ гэж үзэж байна.

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН ЯАМ